

ЩОДО ЗНАЧЕННЯ ПОВЕРНЕННЯ ОБВИНУВАЛЬНОГО АКТА ПРОКУРОРУ

Обвинувальний акт — це процесуальний документ на досудовому розслідуванні, який підводить його підсумки та фіксує його результати. Таким чином це є процесуальним рішенням, яким прокурор висуває обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення і яким завершується досудове розслідування (ст. 110 КПК України).

Обвинувальний акт як процесуальний документ, має чітко та повно містити відомості передбачені ч. 2 ст. 291 КПК України (найменування кримінального провадження та його реєстраційний номер; анкетні відомості кожного обвинуваченого (прізвище, ім'я, по батькові, дата та місце народження, місце проживання, громадянство); анкетні відомості кожного потерпілого (прізвище, ім'я, по батькові, дата та місце народження, місце проживання, громадянство); прізвище, ім'я, по батькові та займана посада слідчого, прокурора; виклад фактичних обставин кримінального правопорушення, які прокурор вважає встановленими, правову кваліфікацію кримінального правопорушення з посиланням на положення закону і статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність та формулювання обвинувачення; обставини, які обтяжують чи пом'якшують покарання та ін.). Прокурор зобов'язаний скласти обвинувальний акт без допущення порушення прав та свобод людини.

Елементами інституту повернення обвинувального акта прокурору є:

- 1) сутність інституту повернення обвинувального акта прокурору, як окрема інституція;
- 2) підстави повернення обвинувального акта;
- 3) процесуальний порядок повернення обвинувального акта прокурору;
- 4) процесуальні дії при поверненні обвинувального акта;
- 5) процесуальні рішення;
- 5) процесуальні відносини при поверненні обвинувального акта.

Як і будь-який документ, обвинувальний акт може містити недоліки. Недоліки можуть мати процесуальний або фактичний (непроцесуальний) характер. Існує серед захисників два підходи до того, яким чином використовувати такі недоліки: 1) з метою спростування обвинувачення після призначення до розгляду; 2) подавати клопотання про повернення обвинувального акта та приведення у відповідність

до вимог КПК України, вказавши на окремі недоліки; 3) подавати клопотання про повернення обвинувального акта та приведення у відповідність до вимог КПК України, вказавши на всі недоліки. При обранні конкретного підходу потрібно враховувати ряд факторів та наслідків.

Повернення обвинувального акта прокурору має процесуальне та непроцесуальне значення, суттєво впливаючи на подальше просування кримінального провадження. Зокрема, обвинувальний акт як остаточне процесуальне рішення, відіграє вирішальну роль у здійсненні кримінального переслідування на стадії досудового розслідування. Дотримання процесуальних вимог КПК України при його оформленні, структура та зміст обвинувального акта, способи викладу доказів у ньому свідчать про затвердження обвинувальної думки прокурором.

Для правильного розуміння суті обвинувального акту необхідно враховувати, що він являє собою завершальний документ досудового розслідування, спрямований на розкриття злочину, формулювання та обґрунтування висновку щодо кримінально-релевантної події, викриття обвинувачених. Така роль обвинувального акту визначається тим, що в ньому, на підставі результатів проведеного досудового розслідування викладається остаточне формулювання обвинувачень у матеріально-правовому сенсі, що виражає його впевненість у винуватості конкретної особи, що, за затвердженням цього акту прокурором, означає завершення кримінального провадження на досудовому розслідуванні. Після цього кримінальне провадження буде продовжено в судовому порядку.

Таким чином, значення повернення обвинувального акта прокурору витікає з виявлення і розуміння чинників, які сприяють формуванню процесуальних підстав для повернення обвинувального акта прокурору.

Науковий керівник: доцент кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент *Стоянов Микола Михайлович*.